

Хто „падставіў” Косцю Крываноса

Толькі я выйшаў з хаты, як мяне ледзь не збіла машына. Яна, невыносна для слыху, запішчала тармазамі і спынілася так блізка ад мяне, што падалося чую пульс шафэра. Але кіроўца не пераймаўся гэтай сітуацыяй. Ён, не звяртаючы аніякай увагі на мой белы ад жаху твар, радасна выскачыў з машыны і лётаў вакол яе як з ланцуга сарваўшыся. Барабаніў рукамі па бензабаку, нагамі па колах, і штосьці, захлынаючыся ад шчасця, тлумачыў. Да мяне паступова сталі вяртацца некуды адляцеўшыя ад страху зрок, слых і душа, і праз некалькі хвілін я мог ужо ўсё чуць і бачыць.

Перада мной вакол машыны танцаваў Косцік Крыванос. Ведаў я яго даўно. З таго дня, як яго выгналі з міліцыі (з яго слоў за чэснасць), ён пастанавіў займацца кантрабандай. Гэта быў вельмі вынаходлівы і вельмі эмацыйны хлопец. Усе яго прыдумкі, як лепш схаваць кантрабанду, суправаджаліся такім выбухам эмоцый, што здавалася ён атрымаў стопрацэнтныя гарантыі жыць дзвесце трыццаць два гады і сем месяцаў, увесь гэты час заставацца маладым, а пасля, незалежна ад таго як

жыў, патрапіць у рай. Яго эмацыйны стан заўсёды суправаджаўся бязмежным паглыннаннем алкаголю, пры якім Крыванос сваім коштам паіў усіх сяброў. І паспрабуй толькі адмовіцца. Крыўды будзе да наступнага моманту разгулу эмоцый.

Увогуле Косцік амаль не ўжываў алкаголю. Ведаў, што гэтае зелле адбівае яму мазгі. Дурны тады рабіўся, як здзіравы бот з левай нагі. Таму злоўжываў беленькай толькі з дзвюх прычын: калі яго наведае муза вынаходніцтва, і калі яго прыдумка церпіць фіяска.

— Сёння стаўлю я! — безапеляцыйна заявіў Косця. — Мне неверагодна пашанцавала. Купіў я гэтую машыну, „форд-гранادا” называецца. Іх ужо даўно не робяць. Палез глядзець, дзе ў ёй можна схваць кантрабанду... І, о неба! Паглядзі які тут бензбак. Прытыкаецца да задняй сядушкі, таму на прастукванне ні адзін мытнік не вызначыць што там, бензін ці цыгарэты. Я ўжо перарабіў яго. Два літры бензіну ўлазіць, а рэшту закладаю цыгарэтамі. Ніхто не вызначыць. А зараз збірайся, паедзем адзначым.

— Ну то віншую, — адказваю я. — Толькі не трэба пра гэта крычаць. Мала які гад пачуць можа. Падставяць цябе як калодку пад сякеру. Зараз свет такі. Столькі развялося стукачоў-зайздроснікаў, адзіная жыццёвая мэта якіх — напшккодзіць бліжняму.

Ды дзе там. Крыванос і слухаць не стаў. Праз гадзіну, шчодро наліваючы ў шклянкі гарэлку, ён апавядаў пра сваё вынаходніцтва ўсёй кантрабанднай супольнасці. А назаўтра, ужо перайшоўшы на чысты спірт, наняў шафёра і паехаў выпрабаваць навінку на практыцы.

Гэта была няўдалая спроба. Кантрабанду знайшлі вельмі хутка. Нават не краналіся іншых месцаў. Адразу палезлі ў бензбак. Косцік у роспачы, у той жа дзень, залёг на дно бутэлькі. Кантрабандысты сталі шукаць стукача. Трэба ж даведацца, хто данёс. А то ўсіх выдасць.

Першым у спісе падазроных быў шафёр, які вёз Крываноса. Чалавек ён у асяродку кантрабандыстаў новы,

невядомы. Іншыя ўжо гадамі правераныя. Хлопцы доўга не думалі. Злавілі яго на вузкай гродзенскай вулачцы ды начысцілі лыч.

— Ах вы, сабакі! — абураўся той, выціраючы разбіты нос. — Як я мог данесці на Косцю, калі ён мой швагер. Родны брат маёй жонкі. Вы ў мяне яшчэ зямлю грызці будзеце, жывёлы! Хай толькі Косця са шклянкі выпаўзе. Ён вам усім пакажа. На каленях прабачацца будзеце.

Аргумент быў на карысць шафёра. Сапраўды, хто сваю шкодзіць будзе. Ды і гарачы характар Крываноса быў вядомы. Кантрабандысты на ўсялякі выпадак папрасілі прабачэння адразу і зноў пачалі вылічваць хто гадзюка. Хутка спіс западозраных перавысіў колькасць саміх кантрабандыстаў. Але аніводзін дэдуктыўны метада прыдуманы намі не прыносіў поспеху. Хлопцы сталі не давяраць адзін другому. Замкнуліся ў сабе. Кожны кожнага баяўся.

— Далей так доўжыцца не можа, — кажа аднаго дня Юзік Сабалеўскі. — Хутка мы сваіх анёлаў-спадарожнікаў падазраваць пачнём. А наша праца патрабуе даверу. Трэба разабрацца, як і што.

— А хто супраць! — у адзін голас зараўлі хлопцы. — Толькі як гэта зрабіць. Крыванос па-ранейшаму купаецца ў гарэлцы, шафёра пакрыўдзілі. У каго спытаеш?

— У мытнікаў. Бачыш, двух з той змены не ведаюць як да Гродна даехаць. Давай падвезем. А там, глядзіш, можа што ўнюхаем.

Так і зрабілі. У машыне завялі размову. І як бы маля гэта нас цікавіць, але паколькі няма пра што гаварыць, спыталіся пра Крываноса. Мытнікі, як пачулі гэтае прозвішча, амаль са смеху не зайшліся.

— Гэта было ў маю змену, — кажа адзін. — Гляджу, спыніўся „форд-граната”. А з яго вылазіць такі п’яны і шчаслівы чалавек, нібы ў яго цешча з’ехала далёка і назаўсёды. Падлятае да нас і кажа, што такое месца знайшоў для кантрабанды — ні адзін мытнік не разга-

дае. І яшчэ сказаў дзе яно. Мы спярша думалі, што ён жартуе. А пасля глядзім, ён не арыентуецца з кім размаўляе. Пайшлі, праверылі, а там сапраўды кантрабанда. І што сама дзіўнае: гэты Крыванос быў „ніякі” — нічога не памятаў. Ні як да нас зайшоў, ні як расказваў пра сховішча ў машыне. Толькі як мы бак знялі, крыху працверазеў ды кажа: „Хто мяне падставіў? Нехта данёс, бо самі вы нізашто не здагадаліся б”.

www.kamunikat.com